

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

1. Lovforslaget tilsigter i første række en revision af den grønlandske kriminallovs regler om sanktioner som følge af lovovertrædelser. Forslaget herom bygger på betænkning nr. 500/1968 om det kriminalretlige sanktionssystem m. v. i Grønland. Herudover foreslås en række ændringer i lovens første del »Om forbrydelser«.

2. Den danske straffelov gælder ikke for Grønland. Før 1954 bestod den grønlandske strafferet alene af den praksis, som de grønlandske sysselretter havde udviklet på grundlag af spredte bestemmelser i ældre lovgivning. Ved kriminallov for Grønland nr. 55 af 5. marts 1954 blev denne praksis i det væsentlige lovfæstet. Loven er med de ændringer, der følger af lov nr. 105 af 27. marts 1963, bekendtgjort ved lovekendtgørelse nr. 288 af 2. juli 1963.

Loven er senere ændret ved lov nr. 288 af 9. juni 1971, jfr. anordning nr. 26 af 3. februar 1972.

Kriminallovens første del »Om forbrydelser« indeholder ud over en kort angivelse af de almindelige betingelser for strafbarhed en opregning og beskrivelse af de forhold, der skal anses for forbrydelser, og som i alt væsentligt er en forkortet og koncentreret udgave af den danske straffelovs specielle del.

Kriminallovens sanktionssystem adskiller sig derimod på væsentlige punkter fra straffelovens system. Kriminalloven er karakteristisk ved, at frihedsberøvende foranstaltninger som følge af den grønlandske retstradition indtager en meget tilbagetrukket plads i lovens sanktionssystem. Kun for farlige, erhvervs- og vanemæssige eller sjæleligt afvigende lovovertrædere indeholder loven hjemmel til at anvende frihedsberøvelse i form af anstaltsanbringelse eller lægelig behandling på hospital eller institution.

Lovens hovedsynspunkter er, at sanktionsfastsættelsen ikke skal ske i form af en straf, der udmåles i forhold til handlingens strafværdighed, men under hensyntagen til, hvad der er mest formålstjenligt for at afholde den enkelte lovbrøder fra nye lovovertrædelser. Reaktionssystemet rummer muligheder for at iværksætte forholdsregler, der tager sigte på den enkelte lovovertræders særlige behov. Der kan således sættes ind over for faktorer, som antages at være kriminalitetsfremkaldende, f. eks. alkoholmisbrug, ligesom man ved opdragelse, uddannelse, arbejdsstræning eller personlig støtte kan lette hans sociale tilpasning.

3. I den ovenfor nævnte betænkning fremhæves, at de undersøgelser, der er foretaget siden kriminallovens ikrafttræden, viser, at de praktiske muligheder for at gennemføre lovens forsorgsmæssige foranstaltninger har været begrænsede. Dette skyldes dels utilstrækkelige institutionsmæssige muligheder, dels at det ikke har været muligt at opbygge en organiseret tilsynsvirksomhed. Disse forhold har medført, at man i et stort antal tilfælde, hvor en forsorgsmæssig foranstaltning skønnes bedst egnet, har måttet nøjes med at anvende bøde. Hertil kommer, at det gældende system ikke giver mulighed for at gennemtvinge de anvisninger, som meddeles de dømte af den tilsynsførende.

4. På denne baggrund har udvalget foreslået en effektivisering af kriminallovens reaktionssystem, uden at man dog herved opgiver det særlige grønlandske system.

Hovedsynspunktet er, at man i fremtiden i højere grad skal bygge på kriminalforsorg og i tilsvarende mindre grad på bøder. Dette forudsætter en udbygning af forsorgsvæsenet. Samtidig foreslås de forsorgsprægede foranstaltninger samlet under foranstaltningen dom til forsorg og således, at domme, der indeholder forsorgsbestemmelser, på samme måde som efter den danske straffelov udformes som rammedomme, hvor retten alene angiver typen af de foranstaltninger, som skal kunne anvendes, medens det overlades til kriminalforsorgen at bestemme, i hvilken udstrækning og på hvilken måde de skal udføres. Endvidere foreslås indført betinget dom, og for så vidt angår lovovertrædere under 18 år betinget dom mod børne- og ungdomsforsorg.

Med henblik på at skabe respekt om kriminalforsorgen i frihed foreslås det, at retten skal have mulighed for at iværksætte kortere frihedsberøvelser (ikke over 3 måneder), hvis den dømte ikke retter sig efter anvisningerne. Med hensyn til bøder foreslås sanktionen effektiviseret ved, at der skabes mulighed for anvendelse af frihedsberøvelser (»forvandlingsstraf«), når den dømte unddrager sig betaling af modvilje.

5. Justitsministeriet kan tiltræde det forslag til ændring af reglerne i kriminallovens anden del om forbrydelsens retsfølger, som indeholdes i udvalgets betænkning. På enkelte punkter er dog foretaget mindre ændringer. Endvidere har under lovforslagets udarbejdelse foreligget en betænkning fra september 1975 om kriminallovens sanktions-